

Dosarul nr. 1ra-119/2022
(1-20059892-01-1ra-25012022)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2021, în cauza penală privind-l pe

HARET Iurie XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX, domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.06.2020 – 27.04.2021;

Instanța de apel: 29.06.2021 – 25.10.2021;

Instanța de recurs: 25.01.2022- 23.02.2022.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 27 aprilie 2021, procesul penal în cauza penală de învinuire a lui Haret Iurie în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal a fost încetat, cu liberarea de răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1), lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Haret Iurie, în perioada de timp cuprinsă între 18 septembrie și 19 noiembrie 2018, a confecționat cu ajutorul computerului, procesul-verbal nr. 10 (10) din 18.09.2018 a Ședinței Consiliului Societății pe Acțiuni Firma de construcție a drumurilor „Edilitate”, incluzând pe ordinea de zi în pct. 2) - propunerea de numire în funcția de director a SA „Edilitate” a cet. Iurie Haret, ședință care în realitate nu a avut loc, astfel, fiind falsificat procesul-verbal nr. 10 (08) din 19.09.2018 al Ședinței Consiliului Societății pe acțiuni Firma de construcție a drumurilor „Edilitate”, pe care l-a deținut și folosit până la 19.11.2018, când a fost prezentat Agenției Servicii Publice.

Astfel, Haret Iurie a comis confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi, infracțiune prevăzută la art. 361 alin. (1) Cod penal.

Tot el, la data de 19 noiembrie 2018, s-a prezentat la Agenția Servicii Publice, Departamentul Înregistrare și licențiere a unităților de drept și a depus o cerere prin care a solicitat să fie efectuate modificări în actele de constituire ale SA „Edilitate”, prezentând procesul-verbal nr. 10 (10) din 18.09.2018 a Ședinței Consiliului Societății pe Acțiuni Firma de construcție a drumurilor „Edilitate”, care a fost falsificat de către el, drept urmare, fiind emisă Decizia privind înregistrarea modificărilor din 21.11.2018, dosar nr. XXXXX, prin care s-au admis modificările și în Registrul de stat al persoanelor juridice a firmei de construcție a drumurilor „Edilitate” SA, fiind desemnat Haret Iurie drept administrator.

Astfel, Haret Iurie a comis falsul în declarații, adică declarația necorespunzătoare adevărului făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice pentru sine, atunci când potrivit legii declarația servește pentru producerea acestor consecințe, infracțiune prevăzută la art. 352¹ Cod penal.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare a procesului a fost atacată cu apel de către avocatul Căpățînă Ion în interesele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței, cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că, fapta nu este comisă de către inculpat, iar în acțiunile lui lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale s-a invocat:

- termenul de 3 luni de zile urmează a fi calculat din 20.09.2019, cât și din momentul emiterii ordonanței de pornire a urmăririi penale, care a expirat la 20.12.2019 (din considerentul că în condițiile normei procesual penale luna are 30 zile), fiind grațat termenul procedural de 3 luni, învinuirea fiind înaintată în lipsa prelungirii acestui termen limitat;

- deși sunt anexate mai multe ordonanțe de fixare și prelungire a termenului de urmărire penală semnate de procuror, s-a reținut că la dosar lipsesc careva încheieri ale judecătorului de instrucție prin care s-ar fi dispus amânarea aducerii la cunoștința bănuitului a ordonanței de recunoaștere a acestuia în calitate de dată, ce ar fi justificat punerea lui sub învinuire doar la data de 27.02.2020;

- procurorul, înaintând învinuirea la data de 27.02.2020 a omis termenul de 3 luni de punere sub învinuire a lui Haret Iurie, care urma să fie calculat din 17.09.2019, data inițierii urmăririi penale în privința acestuia, învinuirea fiind înaintată în lipsa prelungirii acestui termen limitat;

- organul de urmărire penală și procurorul au comis o încălcare esențială a legii procesual-penale, care a viciat prin nulitate toate actele efectuate peste termen, potrivit speței - a ordonanței de punere sub învinuire, rechizitoriului, ca act procedural de sesizare a instanței de judecată;

- ordonanța de punere sub învinuire a lui Haret Iurie prezintă o încălcare esențială a legii procesual-penale, care afectează drepturile și interesele legitime ale persoanei și este nulă, or, în corespundere cu art. 251 Cod de Procedură Penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, atrage nulitatea

actului procedural în cazul când s-a comis o încălcare a normei de drept procesual penal, ce nu poate fi înlăturată prin anularea aceluia act;

- în cadrul urmăririi penale, organul de urmărire penală a dispus efectuarea unei expertize tehnice topografice prin care, potrivit raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-4041 din 21.02.2020, s-a constatat faptul că, procesul-verbal nr. 10 (10) din 18.09.2019 al Consiliului Societății de Administrare a SA „Edilitate”, în raport cu procesul-verbal nr. 10 (08) din 19.09.2019, probabil au fost efectuate modificări prin înlocuirea filelor nr. 1,2,3. Iar pentru a răspunde la întrebarea, dacă actele în litigiu au fost perfectate la aceeași imprimantă și anume de modelul „Canon LBP 6020B” sau de diferite nu este posibil de răspuns din cauza lipsei unei metodici tehnico-științifice bine argumentată în domeniul dat;

- potrivit raportului de expertiză nu s-a constatat cu certitudine faptul că procesul-verbal nr. 10 (10) din 19.09.2019 a fost falsificat anume de către Haret Iurie și organul de urmărire penală nu a argumentat integral faptul confecționării actului falsificat anume de inculpat;

- fiind audiați martorii acuzării în instanța de judecată s-a stabilit faptul că, la ședința Consiliului de Administrarea Societății din 18.09.2018 Haret Iurie nu a participat și nu a cunoscut faptul dacă el cunoștea despre ședința dată și despre ordinea de zi și inclusiv despre soluțiile adoptate;

- însăși martorul Gorbunov Anatolie, ex. director al SA „Edilitate”, a declarat că, după retragerea sa din funcție, personal a emis ordin de numire a lui Haret Iurie în funcție de director general al SA „Edilitate” contrar procedurii legale, ordinul fiind adus la cunoștința lui Haret Iurie, și care a fost prezentat la Agenția Servicii Publice, dar deoarece contravenea legii privind desemnarea directorului general nu a fost admis. Totodată, a mai menționat și faptul că pe toată perioada sa de activitate responsabilă de întocmirea, perfectarea și păstrarea tuturor proceselor-verbale ale societății era secretara consiliului Moșu Nadejda, care totodată era și Șefa Serviciului de Resurse Umane și se păstrau în seiful ei, acces având doar ea;

- nu este cunoscut faptul cum martorul Butucel Vitalie, fiind desemnat dubios în fruntea conducerii SA „Edilitate”, a identificat falsificarea procesului-verbal nr. 10 (10) din 19.09.2019;

- s-a menționat faptul că Butucel Vitalie anterior a activat în organele de drept și anume la CNA, și cunoștea bine metodele și procedeele de acest gen.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2021, apelul avocatului Căpățînă Ion în interesele inculpatului a fost admis, cu casarea totală a sentinței, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Haret Iurie a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal și liberat de pedeapsă penală în temeiul art. 60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a constatat în afara oricăror dubii rezonabile că, prin acțiunile sale intenționate comise prin concurs, inculpatul Haret Iurie a comis infracțiunile prevăzute de art. 361 alin. (1) și art. 352¹ alin. (1) Cod Penal, circumstanțe de fapt și drept care întrunesc temeiul real și juridic de tragere a persoanei la răspundere penală.

În ceea ce privește argumentele părții apărării precum că, acuzatorul de stat nu a stabilit cu certitudine dacă, procesul-verbal nr. 10 (10) din 18.09.2018 nu a fost falsificat de către alte persoane, în concepția inculpatului, de către secretara Moșneaga Nadejda, actualmente decedată, or, inculpatul a invocat această versiune cunoscând că poziția acesteia în prezent nu poate fi verificată, aceasta constituind o metodă de inducere în eroare a instanței de judecată în evitarea răspunderii penale.

În cadrul cercetării judecătorești a fost stabilit cu certitudine că, la data de 18.09.2018 nu a avut loc vreo ședință a Consiliului de administrare, iar procesul-verbal nr. 10 (10) din 18.09.2018, prin care inculpatul a fost desemnat în funcția de director interimar, constituia o denaturare a evenimentelor care au avut loc la ședința consiliului din 19.08.2018.

Instanța de apel a respins alegațiile avocatului Căpățînă Ion cu privire la faptul că, urmărirea penală în privința inculpatului a avut loc cu încălcarea termenului de recunoaștere a acestuia în calitate de bănuț, or, conform ordonanței de pornire a urmăririi penale din 07.09.2019, cauza a fost pornită pe faptul infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), art. 361 alin. (1) Cod penal și nu în privința inculpatului, acesta fiind recunoscut în calitate de bănuț la data de 27.11.2019 și pus sub învinuire la data de 21.02.2020, respectiv, perioada în calitate de bănuț, nu a depășit termenul de 3 luni.

Cu referire la încadrarea juridică în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatului a fost dovedită, iar acțiunile acestuia formează componenta de infracțiune reglementată la art. 361 alin. (1) Cod penal.

Pentru încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 352¹ alin. (1) Cod penal, instanța de apel a stabilit că inculpatul a acționat cu intenție la săvârșirea faptei infracționale, adică a comis falsul prin declarația necorespunzătoare adevărului făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice pentru sine, declarația având ca consecință, producerea efectelor menționate.

Intenția infracțională directă a inculpatului s-a caracterizat prin faptul că acesta își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale exprimate prin confecționarea cu ajutorul computerului a falsificării procesului-verbal nr. 10 (10) din 18.09.2018, folosit în scopul prezentării acestuia la Agenția Servicii Publice, fiind actul de bază la numirea sa în funcția de director în cadrul SA „Edilitate”, cunoscând despre răspunderea penală pentru prezentarea declarației false, însă, în mod conștient a admis survenirea acestor urmări.

În acest sens, instanța de apel a apreciat critic argumentele părții apărării referitor la faptul că, inculpatul a depus actele pregătite de secretara Nadejda Moșu la camera de înregistrare, fără a le studia și vedea veridicitatea lor, considerându-1 drept o

versiune de apărare, care vine în contradicție cu probele examinate în cadrul cercetării judecătorești, or, aceasta nu este o condiție obligatorie pentru răspunderea penală în temeiul art. 352¹ alin. (1) Cod penal.

Dezacordul părții apărării cu sentința este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de judecată a apreciat probele și circumstanțele cauzei, însă, împrejurările enunțate supra denotă în mod concludent că instanța de fond nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de apelant, că hotărârea atacată cuprindea motivele pe care se întemeia soluția, că au avut loc faptele de săvârșirea căreia a fost învinuit inculpatul, că aceste fapte au fost săvârșite de inculpat, faptele întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor, fiind constatată vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor, iar solicitarea formulată prin cererea de apel nu putea fi admisă.

Instanța de apel a reținut că prin sentință, s-a dispus încetarea procesului penal intentat în privința inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1), lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel în afară de temeiurile invocate de apelant, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, a atestat că, la caz a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, iar în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4), pct. 3) Cod de procedură penală, inculpatul urma a fi liberat de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Or, instanța de fond eronat a dispus liberarea de răspundere penală a inculpatului în legătură cu expirarea termenului de prescripție, deoarece instanța de fond, constatând în partea descriptivă a sentinței vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod Penal urma să pronunțe o sentință de condamnare în privința inculpatului în baza art. art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal, iar potrivit rigorilor prevăzute la art. 389 alin. (4), pct. 3) Cod de procedură penală, *sentința de condamnare se adoptă: fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.*

Instanța de apel a reținut că, faptele prejudiciabile prevăzute la art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal au avut loc în anul 2018. În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1), lit. a) Cod penal, termenul de prescripție a început să curgă din ziua săvârșirii infracțiunii – anul 2018 și care are termenul de expirare - anul 2020.

Totodată, din materialele cauzei penale rezultă că termenul de prescripție nu a fost întrerupt, la caz, nu a fost constatată că inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care, conform Codului penal, poate fi aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 2 ani, la fel, termenul de prescripție nu a fost suspendat, inculpatul nu s-a sustras de la urmărirea penală sau de la judecată, iar în consecință, se atestă că la

data judecării apelului – 25.10.2021 termenul de prescripție de tragere la răspundere penală a expirat.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Căpățînă Ion în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 11) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

În motivare recurentul a invocat argumentele similare celor din cererea de apel, raportându-le la decizia instanței de apel.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Colegiul penal reține că recurentul, nefiind de acord cu decizia contestată o critică, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 11) Cod de procedură penală, fără a le concretiza, nu-și găsește confirmare la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorilor de drept enunțate supra, instanța de recurs menționează că, criticile formulate de recurent au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel și ultima le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că verificând hotărârea judecătorească în raport și cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, nu se identifică existența și a altor motive care, analizate din oficiu, să ducă la casarea deciziei recurate.

Astfel, erorile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 11) Cod de procedură penală nu se confirmă, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, decizia cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Recursul apărătorului după cum s-a menționat supra, conține invocări identice apelului declarat în numele inculpatului, instanța de apel expunându-se în mod argumentat asupra acestora, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune (hotărârea CtEDO *García Ruiz versus Spania*), or noțiunea de proces echitabil cere ca instanța care și-a motivat succint decizia, fie prin preluarea motivelor instanței inferioare, fie altfel, să examineze în mod real întrebările esențiale care i-au fost adresate (hotărârea CtEDO *Boldea versus România*).

Reieșind din esența criticilor invocate în recurs, Colegiul Penal reține că acestea se referă în mare parte la chestiunea de apreciere a probelor, expunându-se o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate nu confirmă vinovăția inculpatului în infracțiunile incriminate și constatată de către instanța de apel.

La soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat ajungând la concluzia privind recunoașterea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1), lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Alegațiile privind încălcările prevederilor art. 63 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penale le respinge ca nefondate or, și în acest sens instanța de apel a răspuns clar că „...urmărirea penală în privința inculpatului Haret Iurie a avut loc cu încălcarea termenului de recunoaștere a acestuia în calitate de bănuț, or, conform ordonanței de pornire a urmăririi penale din 07.09.2019, cauza a fost pornită pe faptul infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), art. 361 alin. (1) Cod Penal și nu în privința inculpatului Haret Iurie, acesta fiind recunoscut în calitate de bănuț la data de 27.11.2019 și pus sub învinuire la data de 21.02.2020, respectiv, perioada în calitate de bănuț, nu a depășit termenul de 3 luni”. Mai mult, cauza penală a fost pornită nu în privința persoanei, ci pe faptele infracțiunilor prevăzute de art. 352¹ alin. (1), 361 alin. (1) Cod penal. Astfel, termenul de menținere în calitate de bănuț nu a depășit limita de 3 luni.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că situația de fapt a fost just stabilită de către instanța de apel în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat și că se acceptă motivarea făcută, iar pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO (hotărârea *Albert versus România*), iar argumentele expuse de recurent întru casarea deciziei recurate sunt declarative și neîntemeiate, instanța de apel, examinând minuțios cauza a apreciat toate probele din dosar, examinându-le în ansamblu și detaliat, iar alte probleme de drept care ar afecta hotărârea în cauză nu au fost invocate și nici nu se conțin în materialele dosarului.

Prin urmare, având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar criticele din recurs nu și-au găsit confirmare.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2021, în cauza penală privindu-l pe HARET Iurie XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 aprilie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN